

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO ORAZ PROGRAM JEGO REALIZACJI w roku szkolnym 2026/2027

I. PODSTAWA PRAWNA I ZAŁOŻENIA

Dokument opracowano z uwzględnieniem aktualnych przepisów dotyczących doradztwa zawodowego, w szczególności:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w szczególności art. 26a, art. 46b, art. 109 oraz art. 26b ust. 24, w aktualnym brzmieniu;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325), zmienionego rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. (Dz. U. z 2026 r. poz. 73), obowiązującym w zakresie zmian zasadniczych od 1 września 2026 r.;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach – w aktualnym brzmieniu;
- przepisów dotyczących ramowych planów nauczania, w tym minimalnego wymiaru zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- statutu szkoły oraz programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.

Rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego określa treści programowe, sposób realizacji doradztwa zawodowego oraz zadania doradcy zawodowego. Od 1 września 2026 r. program realizacji doradztwa zawodowego musi uwzględniać m.in. treści programowe, prognozy zapotrzebowania na pracowników, wyniki monitoringu karier absolwentów, aktywny udział rodziców, współpracę z lokalnymi lub regionalnymi pracodawcami oraz wykorzystywanie cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego.

Doradztwo zawodowe w szkole ma charakter systemowy i jest realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych – od edukacji przedszkolnej, przez klasy I–VI, po obowiązkowe zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII. Działania są uzupełniane

przez zajęcia edukacyjne, godziny z wychowawcą, pomoc psychologiczno-pedagogiczną, wizyty zawodoznawcze, współpracę z rodzicami i otoczeniem społeczno-gospodarczym.

II. CELE WSDZ

Cel główny

Przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz podejmowania decyzji dotyczących dalszego kształcenia i aktywności zawodowej, z uwzględnieniem własnych zasobów, wartości, możliwości, ograniczeń, informacji o rynku edukacyjnym i pracy oraz zmian wynikających z rozwoju technologii, w tym sztucznej inteligencji.

Cele szczegółowe

- rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych zainteresowań, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji, wartości, potrzeb i ograniczeń;
- uwzględnianie stanu zdrowia i możliwości psychofizycznych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- rozwijanie umiejętności samooceny, autoprezentacji, podejmowania decyzji i planowania;
- poznawanie świata zawodów, kwalifikacji i różnych dróg ich uzyskiwania;
- poznawanie lokalnego, regionalnego, krajowego i europejskiego rynku pracy oraz jego trendów;
- rozpoznawanie wpływu nowych technologii, automatyzacji i sztucznej inteligencji na zawody i formy zatrudnienia;
- rozwijanie kompetencji cyfrowych potrzebnych do wyszukiwania i weryfikowania informacji edukacyjno-zawodowych;
- poznawanie możliwości pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia, przedsiębiorczości, wolontariatu i innych sposobów zdobywania doświadczenia;
- poznawanie systemu edukacji, zasad rekrutacji i możliwości uczenia się przez całe życie, w tym edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej;
- wspieranie uczniów w planowaniu dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej i przewidywaniu konsekwencji podejmowanych decyzji;
- włączanie rodziców w proces planowania kariery edukacyjno-zawodowej uczniów;

- budowanie współpracy szkoły z pracodawcami, szkołami ponadpodstawowymi, instytucjami rynku pracy i innymi podmiotami.

III. ADRESACI I REALIZATORZY

Grupa	Charakter działań	Główni realizatorzy
Dzieci w wychowaniu przedszkolnym	preorientacja zawodowa: poznawanie siebie, zawodów, pracy i prostego planowania działań; wizyty zawodoznawcze	nauczyciele wychowania przedszkolnego, wychowawcy, rodzice, partnerzy zewnętrzni
Klasy I–VI	orientacja zawodowa realizowana przede wszystkim na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, godzinach wychowawczych i w ramach wydarzeń oraz wizyt zawodoznawczych	nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy i psycholodzy
Klasy VII–VIII	obowiązkowe zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, doradztwo indywidualne, działania informacyjne, targi edukacyjne, współpraca z rodzicami	nauczyciel doradztwa zawodowego, nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy, psycholodzy
Rodzice	konsultacje, spotkania, warsztaty, informacje o rekrutacji, narzędziach cyfrowych i możliwościach kształcenia	wychowawcy, dyrektor, specjaliści
Nauczyciele	współpraca, wymiana informacji, włączanie treści doradczych do zajęć, diagnoza potrzeb	nauczyciel doradztwa zawodowego, dyrektor, pedagodzy, psycholodzy, wychowawcy

IV. SPOSÓB REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO

Zgodnie z aktualnym rozporządzeniem doradztwo zawodowe realizowane jest m.in. na zajęciach edukacyjnych, zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego, w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, na zajęciach z wychowawcą oraz w ramach wizyt zawodoznawczych.

- zajęcia obowiązkowe z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII – minimum 10 godzin w każdym roku szkolnym;
- działania w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;

- działania na godzinach z wychowawcą;
- zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- indywidualne konsultacje i poradnictwo dla uczniów oraz – w zakresie przewidzianym organizacją pracy szkoły – dla rodziców;
- warsztaty, ćwiczenia, projekty, symulacje i gry edukacyjne;
- wizyty zawodoznawcze u pracodawców, w branżowych centrach umiejętności, szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, centrach kształcenia zawodowego i placówkach kształcenia ustawicznego;
- spotkania z przedstawicielami zawodów, pracodawcami, absolwentami i instytucjami;
- korzystanie z cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego, ogólnodostępnych platform edukacyjnych, stron internetowych i baz zawodów;
- działania zdalne, jeżeli odpowiadają potrzebom uczniów i organizacji pracy szkoły.

V. ZADANIA NAUCZYCIELA DORADZTWA ZAWODOWEGO

- monitorowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z doradztwem zawodowym;
- prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie programu realizacji doradztwa zawodowego we współpracy z nauczycielami, wychowawcami, pedagogami, psychologami oraz lokalnymi pracodawcami, izbami gospodarczymi lub przedstawicielami branż;
- koordynowanie realizacji programu;
- wspieranie nauczycieli i wychowawców w realizacji działań określonych w programie;
- koordynowanie działalności informacyjno-doradczej szkoły;
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- wykorzystywanie cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego i platform komunikacji z uczniami oraz rodzicami;
- współpraca z podmiotami zewnętrznymi.

VI. TREŚCI PROGRAMOWE – KLASY VII–VIII

W programie należy uwzględnić kompetencje cyfrowe, sztuczną inteligencję, elastyczne formy zatrudnienia, przedsiębiorczość, doświadczenie pracy oraz analizę nowych możliwości kształcenia.

1. Poznawanie własnych zasobów

- wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznawanie zainteresowań, zdolności, uzdolnień, kompetencji i predyspozycji zawodowych;
- synteza informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób i innych źródeł;
- rozpoznawanie ograniczeń jako wyzwań w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- rozpoznawanie możliwości i ograniczeń w wykonywaniu zadań zawodowych;
- określanie aspiracji, potrzeb rozwojowych oraz hierarchii wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

- wykorzystywanie umiejętności cyfrowych do wyszukiwania informacji o zawodach;
- porównywanie własnych zasobów i preferencji z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców, z uwzględnieniem pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia i przedsiębiorczości;
- analizowanie zjawisk i trendów na współczesnym rynku pracy, w tym rynku lokalnego i regionalnego;
- rozumienie znaczenia pracy w życiu człowieka;
- poznawanie możliwości zdobywania doświadczenia przez wolontariat, projekty społeczne i praktyki absolwenckie;
- wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- autoprezentacja;
- poznawanie publicznych służb zatrudnienia, Ochotniczych Hufców Pracy i agencji zatrudnienia;
- charakteryzowanie wybranych zawodów z uwzględnieniem kwalifikacji i możliwości ich uzyskiwania;

- rozpoznawanie wpływu nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

- analizowanie ofert szkół ponadpodstawowych i uczelni pod względem możliwości dalszego kształcenia;
- analizowanie kryteriów rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych w odniesieniu do własnych zasobów;
- poznawanie struktury edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- rozumienie znaczenia uczenia się przez całe życie;
- analizowanie korzyści i wyzwań związanych z wyborem szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, w tym możliwości szybszego wejścia na rynek pracy, zdobycia kwalifikacji zawodowych i dalszego kształcenia.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

- dokonywanie wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określanie celów i planów edukacyjno-zawodowych z uwzględnieniem własnych zasobów;
- identyfikowanie osób i instytucji wspomagających planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi informatycznych i ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych, z uwzględnieniem konsekwencji podjętych wyborów.

VII. TREŚCI DLA PRZEDSZKOLA I KLAS I–VI – RAMOWE UJĘCIE

Treści dla wychowania przedszkolnego oraz klas I–VI pozostają ujęte w czterech obszarach: poznawanie siebie/własnych zasobów, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie oraz planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych. Ich realizacja powinna być adekwatna do wieku i możliwości uczniów.

Szkoła realizuje treści poprzez:

- poznawanie zainteresowań, mocnych stron i uzdolnień;
- prezentowanie własnych zainteresowań i efektów działań;
- poznawanie zawodów obecnych w najbliższym i dalszym otoczeniu;
- rozumienie znaczenia pracy i zaangażowania różnych zawodów;
- rozwijanie umiejętności korzystania z narzędzi i różnych źródeł wiedzy;
- poznawanie etapów edukacji i rozwijanie umiejętności planowania działań;
- wizyty zawodoznawcze, spotkania z przedstawicielami zawodów i działania projektowe.

VIII. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

Aktywny udział rodziców jest elementem programu. Program powinien przewidywać w szczególności spotkania lub warsztaty z rodzicami albo wydarzenia wspierające planowanie ścieżki kariery uczniów.

- spotkanie informacyjne dla rodziców uczniów klas VIII dotyczące rekrutacji do szkół ponadpodstawowych;
- warsztaty dotyczące wspierania dziecka w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych;
- udostępnianie rodzicom informacji o cyfrowych narzędziach doradztwa zawodowego, bazach zawodów i aktualnych źródłach informacji;
- konsultacje indywidualne;
- włączanie rodziców – w miarę możliwości – w organizację wydarzeń zawodoznawczych i prezentację zawodów.

IX. WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM

Szkoła może współpracować z pracodawcami i organizacjami pracodawców, samorządami gospodarczymi i zawodowymi, szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, publicznymi służbami zatrudnienia, OHP i agencjami zatrudnienia.

Podmiot	Przykładowe działania
Pracodawcy i przedstawiciele branż	wizyty zawodoznawcze, spotkania, prezentacje zawodów, poznawanie

	środowiska pracy, konsultowanie potrzeb rynku pracy
Szkoły ponadpodstawowe	dni otwarte, prezentacja oferty, warsztaty, informacje o rekrutacji i zawodach
Branżowe centra umiejętności, placówki kształcenia ustawicznego	wizyty, prezentacja zawodów i możliwości zdobywania kwalifikacji
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	wsparcie diagnostyczne i doradcze, szczególnie w sytuacjach wymagających specjalistycznej pomocy
Publiczne służby zatrudnienia /OHP/ agencje zatrudnienia	informacje o rynku pracy, zawodach, możliwościach aktywizacji i źródłach informacji
Placówki doskonalenia nauczycieli	doskonalenie warsztatu nauczycieli i doradców zawodowych

X. CYFROWE NARZĘDZIA DORADZTWA ZAWODOWEGO

Szkoła zapoznaje uczniów i rodziców z cyfrowymi narzędziami doradztwa zawodowego, ogólnodostępnymi platformami edukacyjnymi i stronami internetowymi, ogólnopolskimi bazami zawodów, prognozami zapotrzebowania na pracowników oraz platformami komunikacji z doradcą zawodowym.

W działaniach szkoły mogą być wykorzystywane w szczególności: Zintegrowana Platforma Edukacyjna, Infozawodowe, Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji, Mapa Karier, oficjalne serwisy dotyczące rekrutacji do szkół ponadpodstawowych oraz aktualne serwisy publicznych służb zatrudnienia.

Wykorzystywanie sztucznej inteligencji w doradztwie zawodowym powinno służyć rozwijaniu kompetencji cyfrowych i krytycznej oceny informacji. Uczniowie powinni być uczeni weryfikowania informacji generowanych przez narzędzia AI, ochrony danych osobowych oraz świadomego korzystania z technologii.

XI. PROGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ – ROK SZKOLNY 2026/2027

Lp.	Działanie / temat	Adresaci	Termin	Odpowiedzialni
1	Diagnoza potrzeb uczniów w zakresie doradztwa zawodowego	VII–VIII	wrzesień 2026	nauczyciel doradztwa zawodowego, wychowawcy
2	Opracowanie programu we współpracy z nauczycielami i przedstawicielami lokalnego/regionalnego rynku pracy oraz przedstawienie Radzie Pedagogicznej do zaopiniowania	szkoła	do 30.09.2026	nauczyciel doradztwa zawodowego, dyrektor
3	Realizacja obowiązkowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego – minimum 10 godzin w klasie VII	VII	cały rok	nauczyciel doradztwa zawodowego
4	Realizacja obowiązkowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego – minimum 10 godzin w klasie VIII	VIII	cały rok	nauczyciel doradztwa zawodowego
5	Poznanie własnych zasobów, wartości, zainteresowań, predyspozycji i ograniczeń	I–VIII	cały rok	nauczyciele, wychowawcy,
6	Poznanie zawodów, kwalifikacji, trendów rynku pracy i wpływu AI na zawody	IV–VIII	cały rok	nauczyciele
7	Analiza oferty szkół ponadpodstawowych i kryteriów rekrutacyjnych	VIII	I–II semestr	wychowawcy
8	Analiza prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego oraz aktualnych danych o rynku pracy	VII–VIII	I/II semestr	nauczyciel doradztwa zawodowego
9	Spotkanie/warsztat dla rodziców dotyczący wspierania dziecka w wyborze szkoły i planowaniu kariery	rodzice VII–VIII	I/II semestr	nauczyciel doradztwa zawodowego
10	Zapoznanie uczniów i rodziców z cyfrowymi narzędziami doradztwa zawodowego	VII–VIII	cały rok	nauczyciel doradztwa zawodowego
11	Wizyty zawodoznawcze u pracodawców, w szkołach branżowych, CKZ/BCU lub innych miejscach środowiska pracy	IV–VIII	wg harmonogramu	wychowawcy
12	Spotkania z przedstawicielami zawodów, pracodawcami, absolwentami	IV–VIII	wg harmonogramu	wychowawcy

13	Konsultacje indywidualne dla uczniów i rodziców	uczniowie/rodzice	wg potrzeb	nauczyciel doradztwa zawodowego
14	Współpraca z PPP, publicznymi służbami zatrudnienia, OHP, szkołami ponadpodstawowymi i innymi partnerami	uczniowie/rodzice	cały rok	doradca, pedagog, psycholog, wychowawcy
15	Ewaluacja realizacji programu i opracowanie wniosków do programu na kolejny rok	uczniowie, rodzice, nauczyciele	czerwiec 2027	nauczyciel doradztwa zawodowego

XII. METODY I FORMY PRACY

- warsztaty i ćwiczenia aktywizujące;
- dyskusja, burza mózgów, analiza przypadku;
- autoanaliza, portfolio i ćwiczenia samooceny;
- praca indywidualna, w parach i zespołach;
- projekty edukacyjne i społeczne;
- gry i symulacje decyzyjne;
- analiza ofert szkół i danych rynku pracy;
- ćwiczenia z wykorzystaniem cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego;
- spotkania z pracodawcami i przedstawicielami zawodów;
- wizyty zawodoznawcze;
- konsultacje indywidualne;
- zdalne formy kontaktu i pracy, jeżeli są celowe i dostępne.

XIII. DOSTOSOWANIE DO POTRZEB UCZNIÓW

Działania z zakresu doradztwa zawodowego są dostosowywane do wieku, możliwości psychofizycznych, indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów oraz ich sytuacji. W przypadku uczniów wymagających dodatkowego wsparcia nauczyciel doradztwa zawodowego współpracuje z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem, rodzicami i – w razie potrzeby – poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

- stosowanie różnych sposobów przekazywania informacji;
- wydłużanie czasu pracy lub dzielenie zadań na etapy, jeżeli wynika to z potrzeb ucznia;

- wykorzystywanie materiałów dostępnych cyfrowo i w formatach dostosowanych do potrzeb;
- indywidualne konsultacje i wsparcie w podejmowaniu decyzji;
- uwzględnianie ograniczeń zdrowotnych i funkcjonalnych w analizie możliwości edukacyjno-zawodowych.

XIV. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring obejmuje bieżące sprawdzanie stopnia realizacji zaplanowanych działań, liczby i rodzaju podjętych inicjatyw, udziału uczniów i rodziców oraz aktualności wykorzystywanych informacji.

Ewaluacja będzie prowadzona z wykorzystaniem:

- ankiet lub krótkich formularzy dla uczniów;
- rozmów i konsultacji z uczniami i rodzicami;
- informacji zwrotnej od nauczycieli i partnerów zewnętrznych;
- analizy frekwencji i udziału w działaniach;
- analizy realizacji treści programowych;
- analizy wniosków z pracy doradcy zawodowego;
- wniosków z rad pedagogicznych i zespołów nauczycielskich.

Wskaźniki realizacji obejmują w szczególności: wykonanie zaplanowanych działań, realizację minimum 10 godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasie VII i VIII, udział rodziców w działaniach, liczbę działań z pracodawcami i innymi podmiotami, wykorzystanie cyfrowych narzędzi doradztwa oraz sformułowanie wniosków do pracy na kolejny rok.